

Asia: VN/18780/2023-LVM-180

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)

Lausunnonantajan lausunto

Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

-

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?

Itärajaan rajoittuvien kuntien ja maakuntien liikenneverkon kehittämistä ei saa laiminlyödä Suomen liikennejärjestelmän ylläpidossa ja kehittämisessä. Itärajaan rajoittuvissa kunnissa ja maakunnissa on Suomelle tärkeää huoltovarmuuteen, maanpuolustukseen ja rajaturvallisuuteen liittyvää toimintaa ja alueiden asutuksesta ja elinvoimasta täytyy pitää huolta vahvistamalla liikenteellistä saavutettavuutta.

Suomelle ja kansalaisille sekä elinkeinoelämällä välttämätöntä liikenteen rakennetta ovat kaikki tiet, radat, vesiväylät ja lentoasemat. Liikenne 12 -suunnitelman ehdotetusta päivityksestä muodostuu valitettavalla tavalla käsitys, että nyt ollaan kantamassa huolta vain VT4:n ja länsirannikon liikennereiteistä ja saavutettavuudesta. VT5:n ja laajan maakuntien Suomen merkitystä perusväylänpitoineen koko Suomen taloudelle, turvallisuudelle ja huoltovarmuudelle ei ehdotuksessa kattavasti tarkastella ja esitetä toimenpiteitä. Myös pohjoisen ja itäisen Suomen lentoliikenne tukee ja tekee mahdolliseksi paikallisen toimivan elinkeinoelämän, matkailun ja investoinnit teollisuuteen.

Perustavaksi periaatteeksi liikennejärjestelmän rakenteen kehittämisessä on kirjattu yhteisillä päätöksillä kolmen tunnin saavutettavuus maakuntien ja pääkaupungin välillä. Sitä tulee muistaa noudattaa ja ottaa huomioon kaikessa liikennejärjestelmän kehittämisessä.

Ministeriön ja valtiovallan tehokas toiminta EU:n suuntaan on välttämätöntä rahoituksen järjestämiseksi maakuntien liikenneverkon rakentamiseen esim. EU:n liikenneväyliin tarkoitettuista kehittämisvaroista valtion oman rahoituksen lisäksi.

Liikenne 12 -päivitysehdotuksessa todetaan useissa kohdissa, että asioita selvitetään tulevina vuosina. Kun näin tehdään, on ehdottoman tarpeellista onnistuneen tuloksen kannalta, että suunnittelutyöhön kutsutaan kattavasti mukaan edustajia maakunnista, Lapista Lapin liitto ja Itä-Lapista seutukuntaa rajanpinnassa edustava Itä-Lapin kuntayhtymä. Näillä toimijoilla on paljon hyödynnettävää tietoa ja kokemuksia liikennejärjestelmän kehittämiseen Lapissa ja kansainvälisesti myös pohjoisten naapurimaiden kesken.

Liikenne 12-suunnitelmaluonnoksessa on kirjattuna Pohjois-Suomen ja Lapin aiempaa suurempi merkitys koko Suomelle tie- ja ratayhteyksien kautta ja niiden kehittämiseksi teollisuuden, matkailun ja sotilaallisen liikkuvuuden tarpeiden vuoksi.

Itä-Lapissa nähdään erityisen tarpeellisenä valtatie 5:n parantaminen ja kehittäminen Kajaani-Kuusamo-Kemijärvi-Sodankylä -välillä ja tien statuksen nostaminen luokitetta korkeammalle Sodankylä-Kittilä -välillä kasvaneiden ns. kaksoiskäyttötarpeiden vuoksi. KT82-luokitteen nosto valtatieksi Salla-Kemijärvi-Rovaniemi -välillä on erityisen perusteltua liikenteen määrien roiman kasvun ja turvallisuuden vuoksi. Tieyhteys tulee kunnostaa vuoden 1960-luvulla rakennetusta leveydestä valtatie mittoihin.

Itä-Lapin kuntayhtymä pitää erityisen tärkeänä, että Liikenne 12 -suunnitelmaan kirjataan toimenpiteiksi Tunturiradan suunnittelu- ja rakentamistyö (Rovaniemi-Kemijärvi-Sodankylä-Kittilä-Kolari), jotta geopoliittisen tilanteen tuomat toimintaympäristön muutokset pystytään hallitsemaan myös liikenteellisesti eri skenaarioissa. Lapin liiton valtuusto on hyväksynyt kaavat, joissa Tunturirata-raideyhteys on merkittynä samoin kuin Lapin liikennesuunnitelman, jossa KT82-luokitteen nostamista pidetään tarpeellisenä.

Puolustusvoimat on kuluvan vuoden alussa tuonut julkisesti esille kaksoisraiteen tarpeen väleillä Haaparanta-Kemi-Oulu ja Kemi-Rovaniemi-Kemijärvi. Lapin paikallisjunaliikenteen kehittäminen on kustannustehokas ja ilmastoystävällinen ratkaisu saavutettavuutta parannettaessa.

Liikenne 12 -suunnitelman tarkastelussa tulee ottaa huomioon myös liikenteen polttoaineiden jakeluverkon kehittämistarpeet sekä raskaanliikenteen palvelualueiden, lastaus- ja purkualueiden kehittäminen niin elinkeinoelämän ja kaksoiskäytön kuin paikallisen sekä kansainvälisen kuljetuslogistiikan kehittämistarpeita kuunnellen.

Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?

-

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?

-

Muut huomiot?

-

Aatsinki Sonja
Itä-Lapin kuntayhtymä